

ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพ การสนับสนุนทางสังคม ลักษณะงาน
กับความเข้มแข็งในการมองโลกของพยาบาลประจำการ
โรงพยาบาลชุมชน

นางสาวพัชราพร แจ่มแจ่ม

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารพยาบาล
คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2546
ISBN: 974-17-5344-6
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

21 ก.ย. 2549

I21595690

RELATIONSHIPS BETWEEN PERSONALITY, SOCIAL SUPPORT,
JOB CHARACTERISTICS, AND SENSE OF COHERENCE OF
STAFF NURSES, COMMUNITY HOSPITALS

Miss Phatcharapom Jamjang

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requierments
for the Degree of Master of Nursing Science in Nursing Administration

Faculty of Nursing

Chulalongkom University

Academic Year 2003

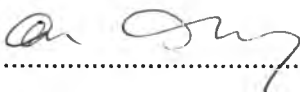
ISBN: 974-17-5344-6

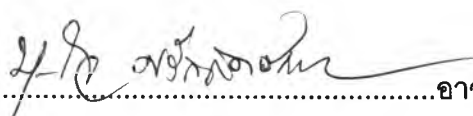
หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพ การสนับสนุนทางสังคม ลักษณะงานกับ
ความเข้มแข็งในการมองโลกของพยาบาลประจำการ โรงพยาบาลชุมชน
โดย นางสาวพัชราพร แจ่มแจ้ง
สาขาวิชา การบริหารพยาบาล
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. บุญใจ ศรีสถิตยัณราภรณ์

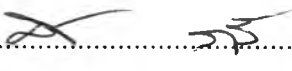
คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารบัณฑิต

.....คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.จินตนา ยูนิพันธุ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. อรพรรณ ลือบุญวัชชัย)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. บุญใจ ศรีสถิตยัณราภรณ์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ศิริเดช สุชีวะ)

พัชรภาพ แจ่มแจ้ง : ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพ การสนับสนุนทางสังคม ลักษณะงาน กับความเข้มแข็งในการมองโลกของพยาบาลประจำการ โรงพยาบาลชุมชน (RELATIONSHIPS BETWEEN PERSONALITY, SOCIAL SUPPORT, JOB CHARACTERISTICS, AND SENSE OF COHERENCE OF STAFF NURSES, COMMUNITY HOSPITALS) อาจารย์ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญใจ ศรีสถิตยัณราภรณ์, 164 หน้า. ISBN 974-17-5344-6

วัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพ การสนับสนุนทางสังคม ลักษณะงานกับความเข้มแข็งในการมองโลกของพยาบาลประจำการ โรงพยาบาลชุมชน และศึกษาตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ความเข้มแข็งในการมองโลกของพยาบาลประจำการ โรงพยาบาลชุมชน กลุ่มตัวอย่าง คือ พยาบาลประจำการที่ปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยในโรงพยาบาลชุมชน จำนวน 393 คน ซึ่งได้จากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบวัดบุคลิกภาพเปิดเผย ประนีประนอม อารมณ์มั่นคง ควบคุมตนเอง และ บุคลิกภาพเปิดรับประสบการณ์ แบบสอบถามการสนับสนุนทางสังคมจากผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน ลักษณะงาน และความเข้มแข็งในการมองโลกของพยาบาลประจำการ ซึ่งผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ และวิเคราะห์ค่าความเที่ยงโดยทดสอบค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามเท่ากับ .78 .73 .77 .79 .78 .96 .94 .93 และ .92 ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ค่าเฉลี่ยความเข้มแข็งในการมองโลกของพยาบาลประจำการ โรงพยาบาลชุมชน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$)
2. บุคลิกภาพเปิดเผย บุคลิกภาพประนีประนอม บุคลิกภาพอารมณ์มั่นคง บุคลิกภาพควบคุมตนเอง บุคลิกภาพเปิดรับประสบการณ์ มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางกับความเข้มแข็งในการมองโลกของพยาบาลประจำการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($r = .353, .305, .332, .398$ และ $.412$ ตามลำดับ)
3. การสนับสนุนทางสังคมจากผู้บังคับบัญชา การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงาน มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางกับความเข้มแข็งในการมองโลกของพยาบาลประจำการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($r = .352$ และ $.474$ ตามลำดับ)
4. ลักษณะงาน มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางกับความเข้มแข็งในการมองโลกของพยาบาลประจำการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($r = .662$)
5. ตัวแปรพยากรณ์ ได้แก่ ลักษณะงาน บุคลิกภาพเปิดรับประสบการณ์ และการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงาน สามารถร่วมกันพยากรณ์ความเข้มแข็งในการมองโลกของพยาบาลประจำการ ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยสามารถอธิบายความแปรปรวนของความเข้มแข็งในการมองโลกได้ร้อยละ 50.8 ($R^2 = .508$) และสามารถสร้างสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐานดังนี้

$$\hat{Z} \text{ ความเข้มแข็งในการมองโลกของพยาบาลประจำการ} = .509 Z_{\text{ลักษณะงาน}} + .228 Z_{\text{บุคลิกภาพเปิดรับประสบการณ์}} + .164 Z_{\text{การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงาน}}$$

สาขาวิชา การบริหารการพยาบาล
ปีการศึกษา 2546

ลายมือชื่อผู้พิมพ์.....พัชรภาพ แจ่มแจ้ง
ลายมืออาจารย์ที่ปรึกษา.....

4577592536: MAJOR NURSING ADMINISTRATION

KEY WORD: PERSONALITY/ SOCIAL SUPPORT/ JOB CHARACTERISTIC/ SENSE OF COHERENCE

PHATCHARAPORN JAMJANG: RELATIONSHIPS BETWEEN PERSONALITY, SOCIAL SUPPORT, JOB CHARACTERISTICS, AND SENSE OF COHERENCE OF STAFF NURSES, COMMUNITY HOSPITALS. THESIS ADVISOR: ASSIST. PROF. BOONJAI SRISATIDNARAKUL, R.N, Ed. D. 164 pp. ISBN 974-17-5344-6

The purpose of this research were to study the relationships between personality, social support, job characteristics, and sense of coherence of staff nurses, community hospitals and to determine the variables which could predict sense of coherence of staff nurses. The sample consisted of 393 staff nurses worked in patient units, selected by multi- stage sampling technique. The research instruments were extraversion, agreeableness, emotional stability, conscientiousness and openness experience personality, social support, job characteristics and sense of coherence of staff nurses questionnaires which were developed by the researcher and judged by the panel of experts. Cronbach's alpha coefficients of these questionnaires were .78, .73, .78,.79,.78,.96, .94, .93, and .92 respectively, statistical technique used for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, Pearson's product moment correlation, and stepwise multiple regression analysis.

The major findings were as follows:

1. Mean score of sense of coherence of staff nurses, Community Hospital was at a high level ($\bar{X} = 3.87$)
2. Extraversion, agreeableness, emotional stability, conscientiousness, and openness to experience personality and sense of coherence of staff nurses were moderately and positively correlated. ($r = .353, .305, .332, .398$ and $.412, p < .001$)
3. Social support form supervisors , social support form peers and sense of coherence of staff nuses were moderately and positively correlated. ($r = .352$ and $.474, p < .001$)
4. Job characteristics and sense of coherense of staff nurses was moderately and positively correlated. ($r = .662, p < .001$)
5. The regression result indicated that 50.8% of sense of coherense of staff nurses was explained by job characteristic, openness to experience personallity and social support ($R^2 = .508, p < .001$). The equation derived from the analysis as follow:

$$\hat{Z} \text{ sense of coherence of staff nurses} = .509 * Z_{\text{Job characteristic}} + .228 * Z_{\text{openness to experience}} + .164 * Z_{\text{social support}}$$

Field of study Nursing Administration
Academic year 2003

Student's signature Phatcharaporn Jamjang
Advisor's signature Boonjai Srisatidnarakul

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. บุญใจ ศรีสถิตยัณราภูร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ให้ข้อคิด คำแนะนำ ตลอดจนช่วยแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. อรพรรณ ลือบุญธวัชชัย ประธานสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร. ศิริเดช สุชีวะ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่กรุณาให้คำแนะนำเกี่ยวกับสถิติที่ใช้ในการวิจัย และกราบขอบพระคุณคณาจารย์คณะพยาบาลศาสตร์ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้และประสบการณ์การเรียน การสอน ที่มีค่ายิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณ บัณฑิตวิทยาลัย และคณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้ให้ทุนสนับสนุนส่วนหนึ่งในการทำวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิจากสถาบันต่าง ๆ ทุกท่าน ที่กรุณาให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงพยาบาลแม่แจ่ม โรงพยาบาลดอยเต่า และโรงพยาบาลดอยสะเก็ด และเจ้าหน้าที่ทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย และขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงพยาบาลชุมชน ทั้ง 25 แห่ง รวมทั้งบุคลากรทุกท่านที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการวิจัยครั้งนี้

ท้ายสุดนี้ คุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบแด่ บพทาร์ ผู้ให้ชีวิต ญาติพี่น้อง คณาจารย์ผู้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ กัลยาณมิตรทุก ๆ ท่าน ที่คอยให้กำลังใจ และอยู่เคียงข้างเสมอมา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	ง
บทคัดย่อภาคอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง	ฌ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ปัญหาการวิจัย.....	6
วัตถุประสงค์การวิจัย	6
แนวเหตุผลสมมุติฐานการวิจัย.....	7
ขอบเขตการวิจัย.....	11
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	12
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	15
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	16
3 วิธีการดำเนินการวิจัย	61
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	61
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	64
การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องการวิจัย	69
การรวบรวมข้อมูล	73
การวิเคราะห์ข้อมูล	74
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	78
5 สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	103
รายการอ้างอิง	130

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก	รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	144
	จดหมายเรียนเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ	145
	จดหมายขอความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือการวิจัย.....	146
	จดหมายขอความอนุเคราะห์ในการรวบรวมข้อมูลการวิจัย	147
	การสัมภาษณ์พยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลชุมชน.....	149
ภาคผนวก ข	ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	156
	ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	164

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่สุ่มได้	63
2 แสดงค่าความเที่ยงของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	72
3 จำนวนและร้อยละของพยาบาลประจำการ จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาปฏิบัติงาน	78
4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความเข้มแข็งในการมองโลกของพยาบาล ประจำการ โรงพยาบาลชุมชน จำแนกตามรายด้านและโดยรวม	80
5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความเข้มแข็งในการมองโลกของพยาบาล ประจำการ โรงพยาบาลชุมชน จำแนกตามรายข้อ	81
6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของบุคลิกภาพ จำแนกตามรายด้านและ โดยรวม	83
7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของบุคลิกภาพ จำแนกตามรายข้อ	84
8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการสนับสนุนทางสังคมจากผู้บังคับบัญชา จำแนกตามรายด้านและโดยรวม	88
9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการสนับสนุนทางสังคมจากผู้บังคับบัญชา จำแนกตามรายข้อ	89
10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงาน จำแนกตามรายด้านและโดยรวม	91
11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงาน จำแนกตามรายข้อ	92
12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของลักษณะงาน จำแนกตามรายด้าน และโดยรวม	94
13 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของลักษณะงาน จำแนกตามรายข้อ	95
14 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์กับความเข้มแข็งในการมองโลก ของพยาบาลประจำการ โรงพยาบาลชุมชน	98
15 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) ระหว่างตัวแปรพยากรณ์ที่ถูกคัดเลือกเข้าสู่ สมการถดถอย ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R ²) และทดสอบความมีนัยสำคัญ ของสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ที่เพิ่มขึ้น (R ² change) ในการพยากรณ์ความเข้มแข็ง ในการมองโลกของพยาบาลประจำการ เมื่อใช้วิธี Stepwise	99

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่

16	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยพหุของตัวแปรพยากรณ์ความเข้มแข็งในการมองโลก ของพยาบาลประจำการในรูปคะแนนดิบ (b) ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน ของตัวพยากรณ์ (SE _b) และคะแนนมาตรฐาน (Beta) ทดสอบความมีนัยสำคัญ เมื่อใช้วิธี Stepwise.....	101
----	--	-----